

"Meğer maddiyunluk tâunuyla maraz-ı kalbe ve vicdan hastalığına müptelâ ola!" cümlesini izah eder misiniz; "vicdan hastalığı" nedir?

"İşte Kur'ân'ın tekrar edilen hakikatleri bu kıymette olduğundan, tekrarında kuvvetli ve geniş bir mu'cize-i mâneviye bulunmasına fitrat-ı selime şehadet eder -meğer maddiyunluk tâunuyla maraz-ı kalbe ve vicdan hastalığına müptelâ ola!...-."

قَدْ يُنْكِرُ الْمَرْءُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ وَيُنْكِرُ الْعَمَّ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمٍ (Bazen insan, göz hastalığından dolayı güneş ışığını inkâr eder. Ağz da hastalıktan dolayı bazen suyun tadını alamaz.) **kaidesine dahil olur.**"(1)

Vicdan; insanın fitratına doğuştan dercedilmiş, hakikatlerin hissedilmesine ve anlaşılmasına yarayan bir miyar bir mizandır. Ya da Allah'ın insana hak ve doğruları fısıldamasıdır vicdan.

İnsan maddeci ve inkârcı fikirlerle ya da gaflet ve günahların tozları sayesinde bu miyarı bu mizanı bu ilahi ayarı bozar. Artık bu insan hakkı içinde hissedemez hâle gelir ki hakkı hissedememesi manevi bir hastalıktır.

Vicdanın bozulması, vicdana konulan fitri ve ilahi ayarların işlevsiz hâle gelmesi anlamındadır. Her insan İslam fitratı üzerine doğar ve insanın ilk vicdanı sağlam ve hakka bir miyardır. Lakin dış etkiler ve terbiyeler bu ilahi ayarı işlevsiz hâle getirip bozabilir ki bu bozulma hâline "**vicdani hastalık**" deniyor.

Mesela, bir çocuğa hırsızlık faziletmiş gibi bir terbiye verilse ve öyle büyütülse, o çocuk hırsızlık yaparken vicdanen rahatsızlık duymaz. Ama hiçbir menfi terbiye verilirse o zaman vicdan fitri ve ilahi ayarlar gereği vicdanen rahatsız olur.

Vicdanın tefessüh etmesi ve hasta olması bu anlamdadır.

Özetle; maddiyunluk maddeye tesir vermek, ezeliyet vermek, yaradılış hakikatini inkâr etmek için maddeye taparcasına bir ilahmış gibi iman ve itikada zarar verici felsefî düşüncelere inanmak manasındadır; "**taâun**" sıfatıyla ifade etmesi de bu zamanda maddeperestlik ve benzeri akımların çığ gibi yayılıp intişar etmesine işarettir. Ayrıca vebanın insan vücudunu çürüterek helak etmesi nevinden, manevi bir çürümeye ve helak olmaya sebebiyet verdiğindedir. Dolayısıyla bu durumda kalp hastalanır, vicdan bozulmaya başlar, hakikatler perdelenir veya hiç görünmez; tıpkı gözü hasta olan adamın güneş ışığını inkâr etmesi gibi...

---

(1) bk. [Şualar, On Birinci Şua, Onuncu Mesele.](#)